

שאלון בחינה

בנושא:

איסור והיתר

מועד:

חשוון התשפ"ה

סמל שאלון:

101.11.24

שימו לב: יש לנהוג על פי ההנחיות לנבחן המופיעות בשאלון הבחינה!

מועד חשוון התשפ"ה

בס"ד

בחינה בהלכות איסור והיתר

הנחיות לנבחן:

1. יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
2. אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – המבחן לא ייבדק! ותוגש תלונה לוועדת משמעת.
3. יש לענות על כל שאלה בעמוד חדש!
4. שאלה המחולקת למספר סעיפים, אף תשובתה תהיה מחולקת כך. אין להשיב על כל חלקי השאלה יחדיו.
5. לתשומת לבכם: דפי הטיוטה לא ייבדקו!
6. חלק א' - עיון – 8 שאלות.
יש לציון בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 7 מתוך 8 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 7 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 7 התשובות שמבקש לבדוק.
7. חלק ב' - יישום – 4 שאלות.
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 3 מתוך 4 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 3 תשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 3 התשובות שמבקש לבדוק.

בהצלחה!!!

חלק א' – עיון

יש לענות על 7 שאלות מתוך 8 שאלות
יש לציון בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.

1. דין בשר שנפל לציר

- א. בשר שנפל לציר היוצא מן הבשר לאחר ששהה שעור מליחה – מה דינו כתוב את מח' הראשונים בזה וכיצד פוסקים השו"ע והרמ"א?
- ב. מה דינה של החתיכה הנמצאת מעל הציר הנ"ל?
- ומה הדין באם נתערבה החתיכה שבתוך הציר בחתיכות אחרות?
- ג. מה דינו של הכלי שנפל בו הציר הנ"ל והאם יש נפק"מ איזה כלי זה? מה הדין באם הכלי חלבי והוא ב"י והניח בו בשר? פרט.

2. דין מליחת כבד ובשר

- א. כתב הרמ"א (סי' ע"ג) " אם נמלחה הכבד מותר לצלותה עם בשר אפי' על גבי בשרא והוי כבשר על גבי בשר"
- מהי קושית המפרשים על דינו של הרמ"א הנ"ל וכיצד מיישבים זאת הש"ך והט"ז ?
- ב. בישל עוף ונמצא כבד דבוק בתוכו – מה דינם של העוף והכבד לשו"ע והרמ"א?
- ג. מה הדין באם אין הכבד דבוק בעוף ויש ששים בכל הקדירה כנגד הכבד- מה דינו של הכבד? והאם הכבד חוזר ואוסר דברים אחרים בנתינת טעם?

3. דין תתאה גבר ועירו

- כתוב בכל אחד מהמקרים הבאים מה דינה של הקדירה והתבשיל שבתוכה
- א. שפך חלב רותח ע"ג הארץ והעמידו עליו קדירה בשרית חמה. והאם ישתנה הדין אם הקדירה רותחת מחמת האש. ומדוע?
- ב. קדירת חלב רותחת שגלש החלב מתוכה ונגע בקדירה בשרית צוננת הסמוכה לה?-פרט.
- ג. קדירת חלב צוננת שגלש ממנה חלב ונגע בקדירה בשרית שהיה כלי ראשון רותח ובמה דין זה שונה מאיסור והיתר המונחים זה אצל זה ואחד מהם צונן – הסבר מדוע? (2 תירוצים)

4. דין כיסוי קדירה בת יומא ושאינה בת יומא

- א. קדירה רותחת חלבית הנמצאת על האש והניחו בטעות עליה כיסוי בשרי שאינו בן יומא- יש מחמירים לאסור התבשיל החלבי, מה פסק הרמ"א בזה וכיצד מיישבים זאת הש"ך והט"ז?
- ב. לקחו כיסוי רותח מקדירה של בשר ונתנו אותו על קדירה של חלב מה הדין אם שניהם חמים. מה הדין אם הכיסוי צונן והקדירה חמה ?
- ג. מה הדין אם הכיסוי חם והקדירה צוננת. כתוב את מח' הראשונים בזה וכיצד פסקו הב"י והרמ"א. וכיצד הכריע הש"ך להלכה?

5. חיתוך בשר רותח בסכין

- א. בשר רותח בכלי ראשון שחתכו בסכין חולבת ב"י, מה הדין החתיכה וכנגד מה משערים בסכין?
- ב. מה הדין במקרה הנ"ל אם חתך בסכין חולבת שאינה ב"י ומדוע?
- ומה הדין באם חתך בסכין חולבת שאינה ב"י צנון? מה ההבדל ביניהם ומה הטעם לכך?
- ג. מה הדין באם הבשר הרותח הוא בכלי שני וחתך בסכין חולבת ב"י מה דין הבשר והסכין?- כתוב את מח' הרמ"א והרש"ל בזה.

6. דין נאמנות גוי באיסור והיתר

- א. בנאמנות של טעימת גוי נחלקו הראשונים באיזה אופן יהיה נאמן- כתוב ד' שיטות בראשונים בדין זה וכיצד פוסקים השו"ע והרמ"א?

ב. הקשה הש"ך והא קיימ"ל בפרק הגזול בתרא: "דאין גוי מסל"ת נאמן באיסור תורה אלא בעדות אשה בלבד"? כיצד יישבו זאת הש"ך והט"ז?

ג. האם סומכים על טעימת ישראל במין בשאינו מינו דהיתרא? הבא ראיות לכך מהגמ' והשו"ע? והאם מותרת לישראל טעימה של איסור, כגון בשר שאינו יודע אם הוא מלוח? פרט את דעות האחרונים בזה.

7. דין חישוב מעת לעת

א. קדירה שהיא בלועה מבשר וחלב שנתבשלו בה יחד והוחמו בה מים תוך מעל"ע, מאימתי מונים מעל"ע מבישול המים או מבישול הבשר וחלב? – כתוב את מח' הראשונים ואת טעמם וכיצד נפסק להלכה.

ב. מה הדין אם עבר לינת לילה בין בישול הבו"ח לחימום המים ומדוע? והאם דין הנ"ל שווה ללינת לילה בין בישול הבשר לחלב ואח"כ הוחמו בה מים?

ג. קדירה שהיא בלועה משאר איסורים והוחמו בה מים תוך מעל"ע, מאימתי מונים מעל"ע והאם יש הבדל אם היה לינת לילה בין חימום המים לבליעת האיסור ומדוע?

8. חתיכת בשר שבלעה חלב

א. חתיכת בשר שבלעה חלב ונאסרה, האם אוסרת חתיכת בשר היתר בנגיעתה חס בחם בלא רוטב? – כתוב את מח' הראשונים בזה והוכחתו של כל אחד מהם מסוגית הגמ'. וכיצד פוסקים הט"ז והש"ך במחלוקת ראשונים זו?

ב. חתיכת בשר שבלעה חלב והיא ראויה להתכבד – האם נחשב כאיסור עצמי ואינה בטלה או איסור בלוע ובטילה וכיצד הלכה זו מתיישבת עם שיטות הראשונים בסעיף א'?

ג. מהי שיטת השו"ע במח' הראשונים והאחרונים הנ"ל – הוכח.

חלק ב' – יישום

יש לענות על 3 שאלות מתוך 4 שאלות
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.

9. דין קבוע לענין בשר וחלב

בתא הקפאה במקרר היו מונחות שלש חבילות של מרגרינה פרווה וחבילה אחת של חמאה חלבית ללא סימני היכר. עקרת הבית שכחה שיש לה שם גם חבילת חמאה ולקחה מאחת החבילות שבתא ההקפאה וטיגנה שניצל על המחבת. ולאחר שטוגנו חתיכות העוף התחילה להסתפק אולי לקחה בטעות את חבילת החמאה ואינה יכולה לברר זאת, ואין בשניצלים ששים כנגדה. עליך לדון בנושא זה:

א. האם שייך לומר כאן דין קבוע כמחצה על מחצה? פרט.

ב. האם יש מקום להתיר מצד שהוא בשר עוף בחלב? פרט.

ג. מה דינה של המחבת שטיגנו בה את השניצלים ומדוע?

10. טיפת חלב שניתז על כיסוי בשרי

על הכיריים במטבח היו שתי קדירות, אחת קדירה בשרית ורותחת ולצידה קדירה חלבית ורותחת. כאשר עקרת הבית עירבה את הקדירה החלבית נתזו שתי טיפות על מכסה הקדירה הבשרי. מיד עקרת הבית הסירה את המכסה מעל הסיר הבשרי. ובאה לשאול :

- א. מה דינו של המרק הבשרי והאם דין זה שווה לדין טיפת חלב שנפלה על דופן הקדירה ? כתוב את מח' האחרונים בזה ואת טעמם.
- ב. מה דינו של כיסוי הקדירה הבשרי האם יכול להשתמש בו שוב?
- ג. מה הדין אם הקדירה הבשרית לא התחילה לרתוח ונפלו הטיפות על הכיסוי החם? נמק.

11. טחינה בבלנדר בשרי

בלנדר המשמש לטחינת מרק עוף חם והשתמשו בו בטעות באותו היום להכנת מילק שייק המכיל פירות וחלב. למחרת לאחר מעל"ע לאחר שטיפת הבלנדר טחנו עגבניות שום ופלפלים חריפים. ועתה באו לשאול :

- א. מה דין ה"מילק שייק" ומדוע?
- ב. מה דינו של הבלנדר? נמק.
- ג. מה דין רסק העגבניות והשום וכיצד ניתן לאוכלם? מהי דעת השו"ע והרמ"א - פרט.

12. השימוש בכיור אחד לבשר וחלב

ישנם בתים שיש בהם כיור אחד בלבד ומשתמשים באותו כיור פעם לרחיצת כלי בשר ופעם לרחיצת כלי חלב וזה נעשה לפעמים ע"י מיים חמים שהיד סולדת בהם מתוך ברז הכיור. כאשר יש על הכלים שאריות מזון או שומן הדבוק עליהם יש לדון במקרה זה :

- א. האם העירוני של המים החמים מהברז על הכלים הופך את הכיור לבשרי או חלבי? פרט
- ב. במקרה והיו גם כלי בשר וגם כלי חלב עם שומן דבוק בהם בכיור ועירה מים רותחים מהברז עליהם האם אוסרים זה את זה - פרט.
- ג. כיצד לדעתך יש להשתמש בשעת הדחק בכיור אחד כדי לצאת מידי כל ספק? - פרט.